

Erau primele zile ale toamnei și cele din urmă zile în care m-am mai simțit tânăr.

În oraș ploua de aproape o săptămână și pivnițele caselor erau pline de apă. Străzile șiroiau, mizeria canalelor răbufnea printre gratiile de fier inundând străzile și plutind leneș pe fața înclinată a caldarîmului. Acoperișurile deveniseră și mai ascuțite, și mai alunecoase, despicînd aerul cenușiu într-un joc rece, de jucării geometrice aruncate grămadă. Arborii din parcul municipal, negri și subțiați de ploaie, înțepau pămîntul umflat, mus-tind de seve grase, întunecate.

Domnul Buraga a lucrat jumătate de zi ca să-și salveze borcanele cu murături și cu zacuscă din pivniță. Cartofii, ceapa, căpățînile mari de sfeclă pluteau în apa ridicată pînă la mijlocul gambei. A încercat să scape de apă cărînd-o afară cu gălețile, el și cu băiatul serios de 16-17 ani. De fiecare dată însă erau depășiți de viteza de creștere a apei și după ore întregi de muncă au renunțat. În timp ce aruncau apa în stradă, au găsit în fața casei, chiar pe trotuar, un cîine înecat.

S-au adunat mai mulți în jurul cîinelui, au stat cu umbrelele deasupra capetelor și s-au uitat la cîine. Ploaia șiroia continuu peste umbrelele negre, stropindu-i și udîndu-le picioarele. Nimeni însă n-a vrut să plece pînă cînd nu s-a ajuns la un acord unanim în privința animalului răpus de ploaie. Pentru că aceasta a fost concluzia profesorului Engster Grațian: animalul fusese răpus de ploaie.

Domnul Bilaus și-a permis să remarce că potaia ar fi putut foarte bine să nimerească sub roțile unei

trăsuri. Pe vreme rea birjarii își pierdeau pur și simplu mințile și mînau ca tîmpiții.

— Nu e moarte de trăsură, a spus Engster Grațian, cu fermitate. Nu se vede nicăieri nici o leziune. Corpul animalului nu fusese hărtănit, nu se observau urme de violență. Pe de altă parte cîinele arăta foarte umflat, ori era limpede că numai apa îl umflase așa.

— Păi, cum? Doar n-a stat cu gura deschisă, în ploaie, își dădu cu presupusul doamna Hutopila.

Nu era vorba de ploaie. Era vorba de aer. Din cauza teribilei căderi de apă cîinele nu mai avusese aer.

Doamna Hutopila n-a acceptat demonstrația. Engster Grațian nu era destul de clar: cu ce se înecase animalul, cu apă sau cu aer?

Engster Grațian a dat dovadă de o răbdare infernală. Ei nu înțelegeau că aveau în față o primă mostră dintr-un viitor șir de crime? Aveau de-a face cu un nou semn, cu o nouă răbufnire a primejdiei. Iată, un animal, un cîine, murea într-un mod cu totul ciudat, într-un mod cu totul nou, dacă se putea exprima așa. Murea ucis de ploaie, de coalizarea unor factori teribili, de presiunea nemaicunoscută a apei care dezlocuia aerul. Nu era vorba de un cîine înecat, era vorba de un cîine *sufocat*.

Domnul Buraga îndrăzni să întrebe dacă n-ar fi fost deja timpul să îndepărteze cadavrul animalului din fața casei.

— Nu, replică scurt Engster Grațian.

Chiar atunci la una din ferestre apăru Hariton Remus. Fostul bariton se chinui să răzbată, cu privirile ochiului sănătos, pînă la locul disputei. Nemulțumit probabil de ceea ce vedea prin geamul stropit de apă, deschise fereastra și se sprijini cu palmele de pervaz, întinzîndu-și corpul cît mai în față.

Engster Grațian se răsuci numai puțin, în așa fel încît să-l poată capta în vorbele sale și pe noul privitor. Nu, nu era cazul ca ei, care știau despre

ce era vorba, să procedeze la îndepărtarea cadavrului. Ceea ce aveau în față se putea compara cu o mană cerească, da, cu un dar căzut din cer, pentru că reprezenta o dovadă! O primă dovadă concludentă de apropiere a primejdiei. Simptomele stranii ale morții trebuiau analizate, interpretate, semnalul de alarmă trebuia tras. Aveau acolo semnele unei epidemii, la picioarele lor zăcea prima victimă a unei cumplite infiltrații de viruși perturbatori. Era de datoria lor să pună în gardă pe toată lumea, să trezească marea responsabilitate socială. Din fericire, prima victimă era un câine, un biet animal vagabond. Dar cine putea să-i asigure că a doua victimă nu va fi un om?

O birjă s-a apropiat de pe strada Confederației și a oprit, în spaima unei înjurături cumplite, alături de ei.

Manase Hamburda și bătrînelul jovial Toni au coborît și, chiar înainte de a atinge caldarîmul ud, puși în temă cu privire la noul atentat împotriva normalității.

Discuția s-a încins și mai tare pentru că bătrînelul jovial Toni era de părere să fie ridicat chiar în acel moment cadavrul și să fie dus la redacția ziarului local, pentru ca de acolo să pornească o întregă campanie de prevenire a populației și de instruire a ei în privința simptomelor perturbatoare.

Doamna Hutopila nu s-a abținut să nu toarne gaz peste foc șoptind la un moment dat (cuiva, nu se știe cui) că animalul s-ar fi putut foarte bine să nu fie decît leșinat și că unii, în loc să-l salveze, scornesc teorii pe seama lui.

Cînd a auzit de ziarul local, domnul Buraga s-a făcut alb de furie. Atîta vreme cît domnul Vlonga era principala „forță financiară susținătoare“ a ziarului local, acel ziar nu era altceva decît un ziar de rahat, care murdărea pe cititor și provoca zîzanie în universul intim al oamenilor cinstiți. Acel ziar era el însuși o primejdie și era de mirare cum dumnealor nu reușeau s-o sesizeze și pe asta,

blocîndu-se cu îndîrjire la cele mai puțin concrete, care veneau din aer, din apă, din pămînt, în sfîrșit, din spații iluzorii.

Discuția s-a deplasat treptat spre ceea ce-l durera pe domnul Buraga, Mihail Iorca a ieșit și el adăpostit sub o umbrelă uriașă. A ascultat cîteva minute din pragul ușii. Băiatul serios de 16-17 ani a mai aruncat cîteva găleți cu apă scoasă din pivniță, după care a întors găleata cu fundul în sus, s-a așezat pe ea sub unul din balcoane și și-a aprins o țigară.

Au mai trecut cîteva birje. De fiecare dată oamenii și caii priveau lung spre grupul de bărbați adunat în jurul cîinelui mort. Timp de un minut s-a oprit și ploaia. Apa se tîra ca o pastă groasă de-a lungul trotuarelor cărînd cu ea ghemotoace de hîrtie și pătlăgele verzi. Hariton Remus a închis fereastra și s-a aruncat din nou în pat. Peste oraș bătea un clopot cenușiu, iar sunetele apăsau tot mai aproape acoperișurile și creștetele trecătorilor. Pe coșurile Tribunalului ieșeau rotocoale negre de fum, semn că focul fusese aprins cu bulgări de cărbune ud.

În aer pulsa un fel de nervozitate. Cînd m-am oprit în dreptul lui Mihail Iorca mi s-a părut că fața omului devenise și mai subțire și că straturi succesive de sînge se întrevăd dedesubt. Ceilalți nu mai discutau de mult despre cîinele înecat. N-ar fi fost de mirare ca animalul să se fi ridicat și s-o fi luat scîrbit spre capătul străzii. Discutau despre ziarul local și despre domnul Vlonga. Apoi au discutat despre ziare în general și despre clădirile care nu mai aveau nici un sens. Cineva își dădu cu părerea că, în acele momente, nu era recomandabil să ai case, ci să ai cai. Vorbeau toți deodată, gesticulau și se îndîrjeau în ploaie, lovindu-și picioarele unele de altele ca să mai alunge frigul. Din cînd în cînd tăceau toți și timp de două, trei secunde strada încremenea într-o liniște cumplită. Numai mersul greoi al apei, înaintarea ei cleioasă

pe deasupra bolovanilor colțuroși de rîu, mai întreținea viața în univers.

Am ajuns, la un moment dat, la o altă concluzie. Timpul era foarte întîrziat, anotimpul, în general, întîrziase destul de mult. Secolul acela întîrziase și el, se scufundase treptat și-și încase definitiv contururile. Planul lui Manase Hamburda nu mai era bun, nu! Cine mai avea timp să-și stîrnească iluziile? Alcoolul n-ar fi grăbit nimic, ba dimpotrivă, era un element de întîrziere. Ceea ce trebuiau să facă ei ținea de luptă pe față, de provocarea conștiințelor. Acolo, în orașul acela mic cît un punct, trebuiau *provocate* primele conștiințe.

În acest timp Hariton Remus făcea game. De cîteva zile își exersa vocea, cîte cinci, zece minute, înainte de masa de prînz. Domnul Susac nu venise să-l vadă. Ori de cîte ori intrase cîte un străin în odaie, Hariton Remus avusese cîte o tresărire de speranță. Ochiul său bun licărise de multe ori în speranța că noul-sosit era domnul Susac, dar de fiecare dată se prăbușise în aceeași neagră dezamăgire.

Băiatul foarte serios și foarte încurcat în același timp își fumă țigara pînă la sfîrșit și se ridică de pe găleată cu o imensă părere de rău, coborî din nou în pivniță ca să pescuiască borcanele mai mici, scufundate în stratul de mîl pe care îl adusese apa.

Se auziră șuierăturile unei locomotive care nu avea încă intrarea în gară. Picăturile de apă deveneau tot mai grele și tot mai negre. Alunecau tot mai încet pe acoperișuri, pe haine, pe umbrele. Apa se scurgea ca și cum ar fi avut de învins suprafețe extrem de poroase, ca și cum obiectele ar fi magnetizat fiecare picătură, împiedicîndu-le să se desprindă și să cadă. Sute de picături negre, cu formele apropiate de modelul aerodinamic, atîrnau pe marginea umbrelor și pe borurile pălăriilor. Una lîngă alta formau un lanț mîrgelat de mici animale bolfoase agățate, precum liliicii, cu picioarele în sus și capul în jos.

Pas cu pas, grupul de oameni s-a îndepărtat de câinele ud și mort. S-au apropiat de ușa casei, dar extrem de încet, modulînd mii de gesturi prin aer și sufocînd mii de cuvinte. Domnul Manase Hamburda era pe departe cel mai mulțumit dintre toți. Într-o vreme, fusese singur. Crezuse că numai el ajunsese la conștiința primejdiei. Acum era bine. Micul atom trebuia împins ușor, trebuia scos din habitatul său. Era cazul ca mișcarea să umple lucrurile, ființele. La fel ca în vremurile imemorabile, cînd gestul primordial a pus în funcțiune mașinăria lumii, ei urmau să pună în funcțiune conștiințele. Cineva aminti de Societatea Junimea din Iași. Desigur, nu de o societate literară aveau nevoie. Dar aveau nevoie de un *flux intelectual*. Chiar așa, propuse domnul Bilaus, o societate a intelectualilor de provincie care să se numească „Fluxul intelectual“.

Era prea prețios, a remarcat domnul Buraga. Manase Hamburda îi anunță pe cei prezenți că domnul Zaremba ar fi fost de acord să le pună la dispoziție, o dată pe săptămînă, Sala, pentru dezbateri. „Și dup-aceea dăm film“, s-a auzit vocea cuiva.

Pe la ora patru, Fercalo Artur și-a închis merceria și s-a gîndit să fac o plimbare pînă la domnul Buraga. Merceria mergea prost, erau prea multe mercerii în orașul acela, lumea nu mai știa să se îmbrace, nimeni nu mai cumpăra dantele,, „ce dracu' purtau ăștia pe dedesubt?“ se întreba uneori. Cînd s-a apropiat de pe strada Șerpuită i-a găsit pe toți în prag. Era limpede că se pusese ceva foarte important la cale. Bărbații formau un grup compact și doamna Hutopila dădea tîrcoale, sperînd că se poată infiltra și ea. „Proasta!“ a cugetat Fercalo Artur, după ce i s-a făcut imediat loc în masa compactă a grupului.

Cam pe cînd ajunseseră în hol, ideea unei societăți intelectuale deschise era deja conturată.

Fercalo Artur vibra pe toată verticalitatea lui: